

Prima instanță: Jud. Chișinău, sediul Buiucani (jud. A. Negru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

Î N C H E I E R E

13 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător: Dumitru Visternicean

Judecători: Luiza Gafton, Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Hotnogu Tiberiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral în legătură cu acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată și încasarea cheltuielilor de judecată pentru acordarea asistenței juridice,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 6 decembrie 2017, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală și menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 iunie 2017,

c o n s t a t ă :

La 9 martie 2017, Hotnogu Tiberiu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală privind repararea prejudiciului moral în legătură cu acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată și încasarea cheltuielilor de judecată pentru acordarea asistenței juridice.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 17 iunie 2011 în privința sa a fost pornită cauza penală nr. 2011018081, conform semnelor infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2), lit. b) și c) din Codul penal, iar la 28 decembrie 2011 a fost pus sub învinuire de către Procuratura sect. Centru, mun. Chișinău, cauza fiind trimisă în instanța de judecată.

Menționează că prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 14 februarie 2013, a fost achitat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 al.(2) lit. b) și c) din Codul penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Sentința dată a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care împreună cu Damian Ruslan să fie condamnați conform învinuirii înaintate, în baza art.324 alin. (2) lit. b), c) din Codul penal la 5 ani închisoare și amendă în mărime de 1 500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de

a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani, fiecare, iar în temeiul art. 90 din Codul penal, pedeapsa cu închisoarea să fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani, totodată să fie încasat în mod solidar de la ei în folosul părții vătămate Lipovoi Olga suma de 600 lei.

Relevă că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, a fost admis apelul procurorului, s-a casat sentința și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care împreună cu Damian Ruslan au fost recunoscuți vinovați și condamnați în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, fiindu-le stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de câte 750 unități convenționale, pentru fiecare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități ce țin de domeniul Ministerului Afacerilor Interne și gestionare a bunurilor materiale pe un termen de 1 an și 6 luni, cu încasarea în mod solidar în beneficiul părții vătămate Lipovoi Olga a prejudiciului material în sumă de 600 lei.

Explică reclamantul că nefiind de acord cu soluția adoptată, prin intermediul avocatului a declarat recurs ordinar împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței de achitare pronunțate de instanța de fond. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2013, s-a dispus inadmisibilitatea recursurilor ordinare.

Susține reclamantul, că avocatul Casian Ion în numele său a declarat recurs în anulare împotriva hotărârilor nominalizate, solicitând casarea deciziei instanței de apel și recurs cu menținerea sentinței de achitare pronunțată de instanța de fond.

Specifică că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 martie 2014, au fost admise recursurile în anulare declarate de condamnatul Damian Ruslan și de către avocat în numele condamnatului Hotnogu Tiberiu, s-a casat total decizia Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2013, în cauza penală în privința lui Damian Bostan și Hotnogu Tiberiu și s-a dispus rejudecarea cauzei la etapa examinării admisibilității în principiu a recursului ordinar de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, în alt complet de judecată.

Declară reclamantul că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 24 iunie 2014, au fost admise recursurile ordinare declarate de către avocatul Casian Ion în numele său și de către avocatul Guțu Valentin în numele inculpatului Damian Ruslan, s-a dispus casarea parțială a sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 14 februarie 2013 și totală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, și rejudecând cauza a pronunțat o nouă hotărâre prin care Damian Ruslan și Hotnogu Tiberiu au fost achitați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin. (2) lit. b), c) din Codul penal din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpați.

Afirmă că astfel, s-a demonstrat prin hotărâri definitive și irevocabile nevinovăția sa și atragerea ilegală la răspundere penală precum și condamnarea sa.

Relatează că în urma faptului dat a suferit mult din punct de vedere moral și a avut mari suferințe psihice, s-a simțit umilit în fața familiei, rudelor, prietenilor și colegilor de serviciu. Cauza a fost examinată în instanțele de judecată un timp îndelungat. Respectiv, s-a aflat în permanență presat de senzația condamnării penale și concedierii din cadrul

Ministerului Afacerilor Interne. Perspectiva de a se despărți de serviciul în care a fost angajat și la care ținea mult îi producea dureri sufletești și disconfort emoțional.

Totodată, menționează că având în calitate de măsură preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea i-a creat impedimente de a se deplasa liber în toată țara și peste hotare, fapt ce i-a afectat demnitatea umană și l-a făcut să aibă grave suferințe psihice.

Invocă că până a fi atras la răspundere penală, organul de urmărire penală în conformitate cu art. 254 alin. 1) din Codul de procedură penală, era obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului în conformitate cu prevederile art. 8 al. (3) din Codul de procedură penală, care stabilește principiul prezumției nevinovăției, obligă atât organul de urmărire penală, cât și instanțele de judecată ca toate dubiile în probarea învinuirii, care nu pot fi înlăturate să fie interpretate în favoarea bănuitului, învinuitului sau inculpatului.

Indică reclamantul că aceste norme imperative legale au fost neglijate de către organul de urmărire penală și instanțele de judecată, care au admis condamnarea sa în comiterea infracțiunii pe care nu a comis-o, axându-se doar pe niște concluzii eronate.

Mai susține reclamantul că prejudiciul moral, care i-a fost cauzat pentru atragerea ilegală la răspundere penală, aplicarea măsurii de constrângere sub formă de obligarea de a nu părăsi localitatea și condamnarea sa îl estimează la suma de 100 000 de lei.

Precizează faptul că pentru a-și apăra interesele la urmărirea penală și în instanțele de judecată a fost nevoit să-și angajeze un avocat, fapt pentru care a suportat cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 6 000 de lei. Plata pentru acordarea asistenței juridice în legătură cu prezenta cerere constituie 500 lei.

În drept, își întemeiază acțiunea în baza prevederilor art. 1,2 , 3, 5, 6 ,7, 8, 11 ale Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 1405 din Codul Civil.

Solicită reclamantul repararea prejudiciului moral în legătură cu acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată în sumă de 100 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 6 500 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 iunie 2017, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Hotnogu Tiberiu suma de 45 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și suma de 500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 6 decembrie 2017, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 iunie 2017.

La 2 ianuarie 2018, Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 6 decembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri prin care pretenția privind încasarea prejudiciului moral să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material.

Menționează că deși reclamantul a fost achitat, careva încălcări din partea organului de urmărire penală nu au fost constatate, iar acțiunile de urmărire penală efectuate nu pot fi considerate ca ilegale numai datorită existenței unei sentințe de achitare.

Mai susține că Hotnogu Tiberiu nu a contestat acțiunile și actele ilegale ale organului de urmărire penală în ordinea stabilită.

Consideră că acțiunea este neîntemeiată, deoarece în speță nu au fost constatate temeiurile prevăzute de art. 6 din Legea privind modul de repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, care ar acorda dreptul lui Hotnogu Tiberiu la repararea prejudiciului conform prezentei legi.

Opinează că suma de 45 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral nu este rezonabilă, iar instanțele de judecată eronat au dispus încasarea acesteia.

La 5 ianuarie 2018, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 6 decembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea cererii de recurs a indicat că consideră decizia instanței de apel neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Menționează că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

Consideră că suma prejudiciului moral acordată de către instanța de apel este exagerată. La stabilirea cuantumului despăgubirii acordate cu titlu de prejudiciu moral instanța de judecată a aplicat eronat normele de drept material, apreciind arbitrar argumentele participanților la proces.

Precizează că prejudiciul urmează a fi privit ca o compensare și nu ca obținere a unor foloase necuvenite din bugetul de stat.

Prin referința depusă la data de 26 aprilie 2018, Procuratura Republicii Moldova a solicitat admiterea cererii de recurs declarată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 6 decembrie 2017.

Astfel, recurenții s-au conformat cerințelor legale și au declarat recursurile la 2 ianuarie 2018 și respectiv 5 ianuarie 2018, în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de

contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Subsidiar se menționează că, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII Codul de Procedură Civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CEDO în jurisprudența sa a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în

special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Dumitru Visternicean

Judecători

Luiza Gafton

Nicolae Craiu